

**Institute of European Integration
(Warsaw, Poland)**

**Instytut Integracji Europejskiej
(Warszawa, Polska)**

EUROPEAN INTEGRATION OF ECONOMICS, EDUCATION AND LAW

Proceedings of the International Scientific Conference

*The Conference is co-organized by Odesa Institute of Trade and Economics of
Kyiv National University of Trade and Economics, (Odesa, Ukraine)*

March 22-23, 2018

Warsaw, Poland

UDC 330+340+378

JEL Classification: E10, I20, K10

Recommended for publication by the Program and Scientific Council of
the Institute of European Integration, (№ 1-03, 30.03.2018)

Programme Committee of the Conference:

Grażyna Dzwonkowska – Chairman of the Board of the Institute of European Integration, Poland.

Bogusław Sygit – Doctor Habilitated of Law, Professor, Uniwersytet Łódzki, Poland.

Włodzimierz Kобрzyński – Doctor Habilitated of Law, Uniwersytet Warszawski, Poland.

Ryszard Pukala – PhD, Professor, Vice-Rector of Bronisław Markiewicz State Higher School of Technology and Economics in Jarosław, Poland.

Yaroslav Kvach – Doctor of Economics, Professor, Director, Odesa Trade and Economic Institute of Kyiv National University of Trade and Economics, Ukraine.

Viktor Koval – Doctor of Economics, Associate Professor, Odesa Institute of Trade and Economics of Kyiv National University of Trade and Economics, Ukraine.

Sergey Petkov – Doctor of Science of Law, Professor, Professor of Academy MKA, expert EEDA, Vice-President European Institute of Further Education, Slovakia.

Olga Stukalenko – Doctor of Science of Law, Department of Administrative and Commercial Law, Odesa I. I. Mechnikov National University, Ukraine.

Júlia Ondrová, – PhD, Associate Professor, Department of the Constitutional Law, Matej Bel University, Slovakia.

ISBN 978-83-950153-4-2

EUROPEAN INTEGRATION OF ECONOMICS, EDUCATION AND LAW:

Proceedings of the International Scientific Conference, March 22-23, 2018. Warsaw: BMT Eridia Sp. z o.o. Wydawnictwo Erida, 2018, p. 352. ISBN: 978-83-950153-4-2.

Publisher: BMT Eridia Sp. z o.o. Wydawnictwo Erida
erida@erida.com.pl

Editor: Grażyna Dzwonkowska
Compiler by Anastasiya Podgorna

ISBN 978-83-950153-4-2

*Authors are responsible for the content and accuracy.
The proceedings have not been amended or proofread.*

Published under the terms of
the Creative Commons CC BY-NC 4.0 License

© Instytut Integracji Europejskiej, 2018
© Zespół autorów, 2018

**SECTION 3. DEVELOPMENT OF THE LEGAL SYSTEM IN THE
CONTEXT OF HARMONIZATION OF NATIONAL LEGISLATION WITH
THE EUROPEAN LAW**

Хомутенко А. В.,

*к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів,
Одеський національний економічний університет,
м. Одеса, Україна*

**ЕВОЛЮЦІЯ ПРАВОВИХ ОСНОВ МОДЕРНІЗАЦІЇ УПРАВЛІННЯ
ДЕРЖАВНИМИ ФІНАНСАМИ УКРАЇНИ**

Необхідність забезпечення політичної, економічної, екологічної безпеки України та зменшення соціальної напруги у суспільстві спонукають до пошуку оптимальної моделі державного управління взагалі та управління державними фінансами зокрема. Формування такої моделі потребує аналізу сучасного стану системи державного управління, дослідження історичних аспектів та правового регулювання даного питання з метою визначення перспектив і загальної спрямованості модернізаційних процесів. Інституційним підґрунтям цих процесів являються затверджені нормативно-правові акти, які демонструють політичну волю влади модернізувати (якісно оновити) систему управління державними фінансами. Варто зазначити, що ініціатива модернізувати систему управління державними фінансами лунала ще наприкінці 2006 – на початку 2007 років, коли «Міністерство фінансів України спільно з Міжнародним банком реконструкції та розвитку розпочало підготовку Проекту «Модернізація державних фінансів», що знайшло відображення у Стратегії модернізації системи управління державними фінансами, схваленій 17.10.2007р. [1]. Проте, положення такої стратегії є досить загальними, вони не містять конкретних чітко виписаних напрямів, строків та етапів реалізації передбачених завдань, що свідчить про формальність таких норм.

Наступним кроком у напрямку здійснення якісних перетворень в системі управління державними фінансами стало затвердження Урядом України 1.08.2013 р. Стратегії розвитку системи управління державними фінансами [2], у якій обґрунтовується необхідність системних змін й інституціональних трансформацій та передбачаються окремі напрямки їх проведення. Разом з тим, вважаємо, що норми Стратегії не повною мірою охоплюють усі належні до сфери управління державними фінансами суспільні інститути (наприклад, інститут державної служби) та не визначають інструментарій державного управління, що унеможливило досягнення комплексного «розвитку системи управління державними фінансами». Крім того, передбачені Стратегією етапи реалізації поставлених завдань своєчасно не виконувались (наприклад, «перехід до системи оподаткування об'єктів нерухомого майна на основі вартості», який планувалось здійснити у 2013-2014 рр. [3], станом на початок 2018 р. не виконано). Це може свідчити про відсутність у відповідних уповноважених органів державної влади політичної волі «розвивати систему управління державними фінансами».

Відмітимо, що Єврореволюція 2014 року («революція гідності») спричинила хвилю змін в усіх сферах суспільного життя, в тому числі й у сфері державного управління. Інституційною передумовою реформування державного управління взагалі та управління державними фінансами зокрема у цей період стало підписання (27.06.2014 р.) та ратифікація Верховною радою України (16.09.2014 р.) «Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським співтовариством з атомної енергії їхніми державами-членами, з іншої сторони» [4].

Вважаємо, що саме Угода про асоціацію стала поштовхом для вітчизняних можновладців почати реформування системи управління державними фінансами з вдосконалення формальних інституцій – прийняття відповідних нормативно-правових актів. З метою виконання Угоди про асоціацію 12.01.2015 р. було затверджено Указ Президента України «Про стратегію сталого розвитку «Україна-2020».

У Стратегії передбачаються результати, які повинні бути досягнуті у сфері державного управління, а саме: «пріоритетом в управлінні публічними фінансами має стати підвищення прозорості та ефективності їх розподілу та витрачання. Процес здійснення державних закупівель повинен стати максимально прозорим та урахувати загальні принципи конкуренції. Корупційна складова під час здійснення державних закупівель має бути ліквідована» [5]. Водночас, у нормативно-правовому акті відсутній план заходів, які необхідно для цього здійснити та строки їх виконання. Це, на нашу думку, стало причиною того, що лише через два роки (8.02.2017 р.) КМУ було затверджено Розпорядження «Про схвалення Стратегії реформування системи управління державними фінансами на 2017-2020 роки», метою якого стала: «побудова сучасної та ефективної системи управління державними фінансами, яка здатна надавати якісні державні послуги, ефективно акумулюючи ресурси та розподіляючи їх відповідно до пріоритетів розвитку держави у середньо- та довгостроковій перспективі» [6].

Відмітимо, що у самій Стратегії передбачаються загальні напрями досягнення поставленої мети, конкретизація яких знайшла відображення у «Плані заходів з реалізації Стратегії реформування системи управління державними фінансами на 2017-2020 роки», затвердженому 24.05.2017 р., що регламентує заходи, які будуть здійсненні, терміни та індикатори їх виконання [7]. Цей план дозволяє відстежити, у тому числі і громадськості, стан реалізації урядом поставлених перед ним завдань. Так, проведене нами дослідження показало, що, зокрема, у II кварталі 2017 р. не було прийнято нормативний акт, який би затвердив «методику оцінювання фіскальних ризиків, пов'язаних з діяльністю суб'єктів господарювання державного сектору економіки», що було передбачено зазначеним планом. Залишається лише сподіватися, що впровадження передбачених норм відтермінується. Хоча практика, на жаль, показує, що більшість стратегій, які приймалися у цій сфері так і не були реалізовані повною мірою.

Проведений аналіз показав, що значна частина положень підзаконних нормативно-правових актів у сфері управління державними фінансами носить декларативний характер – завдання, що ставляться не реалізуються, а отже не досягаються передбачені цілі модернізації цієї сфери. Це обумовлює необхідність подальшого вдосконалення правових основ управління державними фінансами.

Список використаних джерел:

1. Розпорядження КМУ «Про схвалення Стратегії модернізації системи управління державними фінансами» № 888-р від 17.10.2007 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/888-2007-%D1%80>
2. Розпорядження КМУ «Про стратегію розвитку системи управління державними фінансами» № 774-р від 1.08.2013 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/774-2013-%D1%80>
3. Управління державними фінансами в Україні відповідатиме найвищим світовим стандартам. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://195.78.68.18/minfin/control/uk/publish/printable_article?art_id=66605
4. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони від 27.06.2014 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/984_011
5. Указ Президента України «Про стратегію сталого розвитку «Україна-2020» № 5/2015 від 12.01.2015 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>
6. Розпорядження КМУ «Про схвалення Стратегії реформування системи управління державними фінансами на 2017-2020 роки» № 142-р від 8.02.2017 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua>. Розпорядження КМУ «Про затвердження плану заходів з реалізації Стратегії реформування системи управління державними фінансами на 2017-2020 роки» № 415-р від 24.05.2017 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/415-2017-%D1%80>